

EUPL

European Union Public Licence

v.1.1

Linii directoare pentru utilizatori și dezvoltatori

Prezentele linii directe au fost elaborate de consorțiu OSOR:

Autor:

Patrice-Emmanuel Schmitz

Excluderea răspunderii

Opiniile exprimate în prezentul document aparțin autorilor și nu pot fi, în nicio situație, interpretate ca reprezentând o poziție oficială a Comisiei Europene.

Comisia Europeană nu garantează acuratețea informațiilor cuprinse în acest studiu și nu își asumă nicio responsabilitate în ceea ce privește utilizarea acestora. Orice referire la anumite produse, specificații, procese sau servicii prin menționarea denumirii comerciale, a mărcii, a producătorului sau în alt mod nu constituie și nu presupune în mod necesar aprobarea, recomandarea sau favorizarea acestora de către Comisia Europeană.

Autorii au depus toate eforturile necesare pentru a se asigura că dețin permisiunea, în cazul în care este necesară, de a utiliza orice parte a manuscriselor, inclusiv imaginile, hărțile și graficele, care fac deja obiectul drepturilor de proprietate intelectuală de la titularul (titularii) drepturilor sau de la reprezentantul legal al acestuia (acestora).

Drepturi de autor:

© 2007 & 2009 Comunitatea Europeană

Toate drepturile de autor asupra prezentului raport aparțin Comunității Europene

Reproducerea este autorizată, exceptând cazurile de utilizare în scopuri comerciale, cu condiția menționării sursei.

Cuprins

1. CE SCOP AU PREZENTELE LINII DIRECTOARE?	1
2. CUI SE ADRESEAZĂ PREZENTELE LINII DIRECTOARE?	3
3. UTILIZAREA PROGRAMELOR INFORMATICE LICENȚIATE ÎN BAZA EUPL	4
3.1. ÎNȚELEGEREA PRINCIPIILOR DE LICENȚIERE	4
3.2. ÎNȚELEGEREA PRINCIPIILOR F/OSS	4
3.3. UTILIZAREA CODULUI LICENȚIAT ÎN BAZA EUPL: DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE DUMNEAVOASTRĂ	6
3.3.1. <i>Drepturile dumneavoastră sunt definite în articolul 2 al EUPL:</i>	6
3.3.2. <i>Obligațiile dumneavoastră sunt definite în articolele 5 și 6 ale EUPL:</i>	7
3.4. LA CE VĂ PUTEȚI AȘTEPTA DE LA UN PROGRAM INFORMATIC LICENȚIAT ÎN BAZA EUPL ?	10
3.5. GARANȚII, RĂSPUNDERE, LEGISLAȚIE APLICABILĂ	11
3.6. DEZVOLTAREA ULTERIOARĂ ȘI UTILIZAREA ÎN COMBINAȚIE CU ALT PROGRAM INFORMATIC	12
3.7. POATE FI MODIFICATĂ EUPL?	12
4. PUBLICAREA PROPRIULUI PROGRAM INFORMATIC ÎN BAZA EUPL	13
4.1. CERINȚE PREALABILE	13
4.2. VERIFICAREA DREPTULUI DE PROPRIETATE ȘI A DPI ASUPRA PROGRAMULUI INFORMATIC	13
4.3. APLICAREA PRINCIPIILOR F/OSS (CREAREA COMUNITĂȚII)	14
4.4. DE CE ESTE IMPORTANTĂ O LICENȚĂ?	15
4.5. DECIZIA DE A PUBLICA UN PROGRAM INFORMATIC ÎN BAZA UNEI LICENȚE F/OSS	15
4.6. DECIZIA DE A ALEGE LICENȚA EUPL	15
4.7. TREBUIE SĂ FACEȚI REFERIRE LA LICENȚĂ ÎN CODUL SURSĂ	16
4.8. BUNE PRACTICI PENTRU „ÎNCHEIEREA” UNUI CONTRACT EUPL	18
4.9. NU ESTE NECESAR SĂ SE ÎNREGISTREZE ACORDAREA ACCEPTULUI DE CĂTRE LICENȚIAT	18
4.10. DEPOZITUL DE DATE ÎN CARE TREBUIE SĂ FIE DISPONIBIL CODUL SURSĂ	19
4.11. CUM ȘI UNDE VĂ PUTEȚI COMUNICA DECIZIA?	19
5. DEZVOLTAREA SAU INTEGRAREA PROGRAMELOR INFORMATICE CU LICENȚĂ EUPL	20
5.1. PRINCIPII DE DEZVOLTARE F/OSS	20
5.2. MODUL ÎN CARE EUPL VĂ PERMITE SĂ INTEGRAȚI ȘI SĂ COMBINAȚI PROGRAMELE INFORMATICE	20
5.3. DE CE ESTE UTILĂ INTEGRAREA - DE CE LICENȚELE POT LIMITA INTEGRAREA	21
5.4. ASPECTE SPECIFICE ALE EUPL	21
5.5. COMPATIBILITATEA CU ALTE LICENȚE	21
5.6. COMBINAREA PRODUSELOR CU LICENȚE DIFERITE	22
5.7. IMPACTUL CLAUZEI DE COMPATIBILITATE A EUPL ASUPRA CONDIȚIILOR DE LICENȚIERE A UNUI ALT PRODUS	23
6. VERSIUNI NOI ALE EUPL	24
7. CONCLUZII	25

MODUL DE UTILIZARE A EUPL

Linii directoare pentru utilizatori și dezvoltatori

1. Ce scop au prezentele linii directoare?

Prezentele linii directoare practice furnizează informații cu privire la:

- modul de utilizare a programului informatic distribuit în baza „Licenței publice a Uniunii Europene” (EURL) în cea mai recentă versiune a sa v. 1.1 și
- modul de utilizare a acestei licențe în scopul distribuirii propriului program informatic.

Răspunzând la întrebarea „Ce este EURL?”, prezentele linii directoare examinează, în primul rând, modul în care EURL vă poate fi utilă, în funcție de statutul dumneavoastră: posesor, autor (licențiator) sau utilizator al programului informatic.

Punerea la dispoziția publicului a programelor informatice, un principiu fundamental al „programelor informatice gratuite sau cu sursă deschisă” („Free or Open Source Software” - F/OSS), reprezintă una dintre cele mai eficiente metode de a crește gradul de utilizare al acestora, de a le îmbunătăți calitatea (prin permisiunea acordată altor dezvoltatori de a verifica, îmbunătăți sau extinde funcțiile programelor) și de a reduce costurile evitând reinventarea a ceea ce există deja.

Punerea la dispoziție a programelor informatice a fost unanim recomandată administrațiilor publice de către miniștrii

europeni responsabili pentru politica privind e-guvernarea¹.

¹Declarație ministerială aprobată unanim la 24 noiembrie 2005 la Manchester, Regatul Unit (<http://archive.cabinetoffice.gov.uk/egov2005conference/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>).

Cu toate acestea, atunci când scrie un program informatic, autorul creează un produs propriu. Dacă autorul este angajat sau funcționar în cadrul unei administrații publice, există probabilitatea ca administrația în cauză să fie proprietarul programului informatic creat. Dacă autorul este un contractor al administrației publice, există probabilitatea ca dispozițiile contractului de prestări de servicii să confere administrației în cauză dreptul deplin de proprietate, inclusiv exercitarea tuturor drepturilor conexe dreptului de autor (acest aspect trebuie verificat prin examinarea fiecărui contract de prestări de servicii specific încheiat între administrație și furnizorul său de programe informatice). Programele informatice sunt protejate de legislația privind drepturile de autor. Aceasta conferă autorului unui produs anumite drepturi asupra produsului și interzice altor persoane să utilizeze sau să adapteze produsul în cauză ca și când acesta le-ar aparține – fără o permisiune specifică sau „licență”.

Prin urmare, pentru a facilita punerea la dispoziție, reutilizarea și îmbunătățirea programelor informatice, Comisia Europeană a creat EUPL cu scopul de a proteja atât interesul autorilor (prin păstrarea dreptului de autor și evitarea probabilității însușirii produselor de către o parte terță), cât și al utilizatorilor (prin asigurarea tuturor drepturilor acordate de licențele F/OSS: utilizare, modificare și redistribuire).

EUPL a fost creată ca urmare a unui proces unic. Nicio administrație publică de mărimea Comisiei Europene nu a publicat vreodată o licență F/OSS și nici nu a decis utilizarea unei licențe F/OSS în mod sistematic. Această licență este rezultatul unei perioade de trei ani de studii și analize asupra mai multor licențe F/OSS existente, în urma cărora s-au identificat necesități încă nesatisfăcute de licențele respective. S-au emis trei avize. Comisia Europeană a

organizat un forum public și o conferință internațională a avocaților. EUPL v.1.0 a fost aprobată în cele din urmă de către Comisia Europeană în ianuarie 2007 (în limbile engleză, franceză și germană). Această decizie a Comisiei Europene, o a doua decizie în ianuarie 2008 (de aprobare a EUPL v.1.0 în alte 19 limbi europene) și o a treia decizie în ianuarie 2009 de introducere a unor clarificări privind textul licenței în toate versiunile lingvistice (EUPL v.1.1) au la bază următoarele motive:

- era necesar ca EUPL să fie valabilă din punct de vedere juridic în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene, conform principiului diversității lingvistice, recunoscut de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;
- era necesar ca EUPL să ia în considerare specificitatea și diversitatea legislațiilor statelor membre și a legislației comunitare (terminologia privind dreptul de autor, informațiile, garanțiile, răspunderea, legislația aplicabilă și jurisdicția);
- EUPL ar urma să asigure aspectele de compatibilitate în aval cu cele mai relevante licențe.

EUPL este „un instrument juridic” utilizat deja de Comisia Europeană pentru distribuirea programelor informatice, care poate fi folosit, de asemenea, de numeroși alți furnizori de programe informatice, inclusiv de administrațiile publice din statele membre ale Uniunii Europene.

Scopul prezentelor linii directoare este de a vă oferi – în funcție de statutul pe dumneavoastră – clarificări și răspunsuri concrete la întrebările care pot apărea la utilizarea EUPL pentru distribuirea programelor informatice sau la utilizarea programelor informatice licențiate în baza EUPL.

2. Cui se adresează prezentele linii directoare?

Liniile directoare sunt destinate celor care:

- doresc să utilizeze un program informatic publicat în baza licenței EUPL;
- dețin drepturi asupra unui program informatic și iau în considerare posibilitatea alegerii EUPL ca licență pentru distribuirea acestuia;
- încep să dezvolte un program informatic, ar putea integra programul informatic licențiat în baza EUPL și doresc să publice produsul în baza licenței EUPL sau a altei licențe F/OSS.

Liniile directoare se adresează următoarelor părți interesate:

- serviciilor Comisiei Europene, atunci când iau decizia de a distribui în baza unei licențe F/OSS programele informatice pe care le dețin;
- autorităților din sectorul public, atunci

când decid să utilizeze EUPL pentru a distribui programele informatice proprii ca programe F/OSS;

- tuturor celorlalte părți interesate care doresc să utilizeze EUPL pentru a distribui produsele lor, inclusiv întreprinderile din sectorul privat sau autorii individuali. Deși este special adaptată cadrului legislativ european, EUPL poate fi utilizată și de către autori aflați în afara Uniunii Europene;
- tuturor dezvoltatorilor sau utilizatorilor (organisme sau persoane fizice) care sunt utilizatori potențiali ai unui produs licențiat în baza EUPL.

3. Utilizarea programelor informatice licențiate în baza EUPL

3.1. Înțelegerea principiilor de licențiere

Atunci când se scrie un program informatic, proprietatea intelectuală rezultată este protejată prin legislația privind drepturile de autor, la fel ca în cazul unei opere literare sau artistice.

Legislația privind drepturile de autor conferă proprietarului unui produs anumite drepturi asupra acestuia și impune restricții în privința modului în care alte părți pot utiliza produsul în cauză. Dreptul de autor își are originea în protecția lucrărilor scrise și este util de reamintit că legislația privind drepturile de autor consideră programele informatice și materialele asociate ca fiind o specie literară.

Deținerea dreptului de autor asupra unui produs, fie că este o carte sau un program informatic, presupune că proprietarul, de obicei autorii originali sau angajatorul acestora, decide cine poate copia, adapta și distribui produsul respectiv. Din oficiu, singurul care poate efectua aceste acțiuni este proprietarul. Poate fi intentată acțiune

în instanță împotriva oricărei persoane care copiază, modifică sau distribuie, fără permisiune, un produs care nu îi aparține.

Permisiunea de a copia, modifica sau distribui un produs poate fi acordată de către proprietar altor părți prin intermediul unei licențe, precum EUPL.

O astfel de licență (precum EUPL) este considerată drept un contract încheiat între un **Licențiator** (autorul programului informatic) și un **Licențiat** (dumneavoastră, în calitate de utilizator al programului informatic, cel care îl puteți utiliza ulterior, conform prevederilor licenței). Vă rugăm să rețineți că, dacă nu sunteți de acord cu prevederile licenței, nu aveți, în mod normal, dreptul de a utiliza, copia, modifica sau distribui programul informatic. Efectuarea acestor acțiuni fără a accepta prevederile licenței reprezintă o încălcare a legislației privind drepturile de autor.

3.2. Înțelegerea principiilor F/OSS

EUPL v1.1 este o licență pentru programe informatice gratuite/cu sursă deschisă (Free/Libre/Open Source Software – F/OSS). A fost certificată în martie 2009 ca o licență de sursă deschisă de către OSI – Open Source Initiative (Inițiativa Open source) – deoarece îndeplinește condițiile

din Open Source Definition – OSD (Definiția sursei deschise). Licența îndeplinește, de asemenea, condițiile formulate de Free Software Foundation – FSF (Fundația pentru programe informatice gratuite) care pot fi rezumate ca reprezentând asigurarea, pentru licențiat, a patru libertăți majore:

- Libertatea de a utiliza sau rula programul informatic în orice scop și în beneficiul unui număr nelimitat de utilizatori;
- Libertatea de a obține codul sursă (cu scopul de a studia modul de funcționare a programului informatic);
- Libertatea de a pune la dispoziție, de a

redistribui copii ale programului informatic;

- Libertatea de a modifica, adapta, îmbunătăți programul informatic în conformitate cu necesități specifice și de a pune la dispoziție aceste modificări.

Open Source Initiative (OSI)

(a se vedea: www.opensource.org/docs/definition.php) a stabilit zece principii OSD, pe care trebuie să le respecte orice licență de „sursă deschisă”:

Redistribuirea liberă

„Licența nu impune restricții niciunei părți în ceea ce privește vânzarea sau cedarea programului informatic în calitate de component al unei distribuiri de programe informatice agregate, conținând programe din diferite surse. Licența nu impune plata drepturilor de autor sau a altor taxe pentru vânzarea în cauză.”

Comunicarea codului sursă

„Programul trebuie să includă codul sursă și trebuie să permită distribuirea sub formă de cod sursă, precum și în formă compilată. În cazul în care o formă a unui produs nu este distribuită cu codul sursă, trebuie să existe un mijloc, căruia i s-a făcut publicitate, de a obține codul sursă la un preț care să nu depășească un cost rezonabil de reproducere, de preferință descărcarea gratuită de pe Internet. Codul sursă trebuie să fie forma preferată de programator în cazul modificării programului. Nu sunt permise codurile sursă scrise în mod deliberat astfel încât să fie greu inteligibile. Nu sunt permise formele intermediare precum rezultatul unui preprocesor sau al unui traducător.”

Autorizarea producerii și distribuiri produselor derivate

„Licența trebuie să permită modificări și produse derivate, precum și distribuirea acestora în aceleași condiții ca și licența programului informatic original.”

Reglementări privind integritatea codului sursă al autorului

„Licența poate restricționa distribuirea codului sursă în formă modificată numai dacă licența permite distribuirea fișierelor „patch” cu codul sursă în scopul modificării programului în momentul creării sale. Licența trebuie să permită în mod explicit distribuirea programului informatic creat din codul sursă modificat. Licența poate solicita ca produsele derivate să poarte o denumire diferită sau un număr de versiune diferit față de programul informatic original.”

Acest lucru se datorează faptului că încurajarea aducerii de îmbunătățiri numeroase este benefică, dar utilizatorii au dreptul să știe cine este responsabil pentru programul pe care îl utilizează. Autorii și cei care întrețin programul au dreptul reciproc de a ști ce li se solicită să susțină și de a-și proteja reputația. Licența poate impune distingerea modificărilor sau a îmbunătățirilor de sursa originală.

Nediscriminarea persoanelor sau a grupurilor

„Licența nu trebuie să discrimineze nicio persoană sau grup de persoane.”

Este posibil ca unele țări să practice restricții la export (embargouri) cu privire la anumite tipuri de programe informatice; cu toate acestea, licența în sine nu poate include astfel de restricții.

Nediscriminarea domeniilor de activitate

„Licența nu trebuie să restricționeze utilizarea programului într-un anumit domeniu de activitate. De exemplu, nu poate interzice utilizarea programului într-o întreprindere (în scopuri comerciale), sau în cadrul unei cercetări genetice.”

Fără restricții „suplimentare” privind distribuirea licențelor

„Drepturile atașate programului trebuie să fie aplicabile tuturor celor cărora le este redistribuit programul fără a fi necesară utilizarea unei licențe suplimentare de către părțile respective.”

Acest principiu are scopul de a interzice

limitarea utilizării programului informatic prin mijloace indirecte, precum solicitarea unui acord privind nedivulgarea datelor.

Licența nu trebuie să fie specifică unui produs

„Drepturile atașate programului nu trebuie să depindă de apartenența acestuia la o distribuție specifică de programe informatice. Dacă programul este extras din distribuția respectivă și este utilizat sau distribuit conform prevederilor licenței programului, toate părțile cărora le este redistribuit programul au aceleași drepturi cu cele acordate în legătură cu distribuția programului informatic original.”

Licența nu trebuie să restricționeze alte programe informatice

„Licența nu trebuie să introducă restricții cu

privire la alte programe informatice distribuite împreună cu programele licențiate. De exemplu, licența nu trebuie să solicite ca toate celelalte programe distribuite pe același suport să fie programe informatice cu sursă deschisă.”

Licența trebuie să fie neutră din punctul de vedere al tehnologiei

„Nicio prevedere a licenței nu poate fi formulată având în vedere o anumită tehnologie individuală sau un anumit tip de interfață individual.”

În prezent, Internetul nu este singurul canal de distribuție pentru programe informatice (există și altele, precum CD-Rom, FTP etc.). În viitor, pot apărea și alte canale (care urmează să fie inventate) iar licența nu poate exclude (sau nu poate fi legată de) o tehnologie specifică.

3.3 Utilizarea codului licențiat în baza EUPL: drepturile și obligațiile dumneavoastră

3.3.1 Drepturile dumneavoastră sunt definite în articolul 2 al EUPL:

Prin „primirea” unui „produs” (program informatic și/sau documentație) în baza licenței EUPL, veți beneficia de o serie de drepturi la scară mondială, permanente, cu titlu gratuit și neexclusive.

„La scară mondială” înseamnă că drepturile dumneavoastră nu sunt limitate în spațiu: puteți utiliza produsul licențiat în Europa sau în afara Europei, sau prin intermediul unei rețele internaționale de comunicații.

„Permanente” înseamnă că drepturile dumneavoastră nu sunt limitate în timp. Cu condiția respectării continue a prevederilor licenței, drepturile vă sunt acordate pentru totdeauna, licențiatorul nu va retrage licența.

„Cu titlu gratuit” înseamnă că licența în sine vă este acordată gratuit. Pot exista taxe opționale aferente serviciilor complementare, precum asistența (întreținere specifică).

În general, în cazul unei licențe F/OSS și, în special, al licenței EUPL, în calitate de licențiat puteți:

- obține codul sursă dintr-un depozit de date cu acces liber. Nu se precizează că acesta este un „depozit de date pe internet” (deoarece licența este neutră din punctul de vedere al tehnologiei), cu toate acestea, publicarea codului pe Internet corespunde, în prezent, celor mai bune practici.
- utiliza produsul (respectiv programul informatic) în orice circumstanță și pentru orice utilizare. Aceasta înseamnă, de exemplu, că este permisă folosirea atât în scop privat, cât și public, de obținere a profitului sau non-profit..
- reproduce produsul. Aceasta înseamnă să faceți copii ale produsului.
- modifica produsul original și crea produse derivate. Aceasta înseamnă că puteți adapta codul nevoilor dumneavoastră specifice, puteți include programul informatic într-o soluție mai

- amplă sau, dimpotrivă, puteți extrage din cod numai părțile care vă pot fi utile.
- comunica produsul publicului [respectiv utilizând produsul prin intermediul unei rețele publice sau distribuind servicii bazate pe produs – „Software as a Service” (Programe informatice ca servicii) prin Internet]
- distribui produsul sau copii ale acestuia. Aveți, de asemenea, dreptul de a distribui versiuni modificate ale

produsului sau produse derivate, astfel cum a fost menționat mai sus.

- împrumuta și închiria produsul sau copiile acestuia.
- sublicenția drepturile asupra produsului sau asupra copiilor acestuia, ceea ce înseamnă că veți distribui produsul în condițiile unei licențe (EUPL, conform clauzei de „copyleft”) și sublicenția unor noi părți interesate toate drepturile care v-au fost conferite conform EUPL.

3.3.2 *Obligațiile dumneavoastră sunt definite în articolele 5 și 6 ale EUPL:*

La utilizarea programului informatic

Dacă sunteți un simplu utilizator al programului informatic „astfel cum a fost obținut sau descărcat” fără modificarea codului sursă, în beneficiul dumneavoastră sau al organizației dumneavoastră (aceeași administrație, aceeași entitate juridică), și nu distribuiți sau nu comunicați programul informatic unor părți terțe, nu există obligații specifice sau limitări ale drepturilor care vă sunt conferite.

La utilizarea programului informatic, veți evita orice utilizare neautorizată a proprietății intelectuale a autorilor precedenți: denumiri, sigle, mărci comerciale, mărci de servicii etc. De exemplu, puteți utiliza „CIRCA” (un program informatic licențiat în baza EUPL de către Comisia Europeană) în scopul schimbului de informații cu utilizatori aflați la distanță în cadrul serviciilor sau al proiectului dumneavoastră, însă acest lucru nu vă autorizează să utilizați denumirea (sau sigla) Comisiei Europene în scopuri publicitare sau pentru a preciza că activitatea dumneavoastră este sprijinită, facilitată sau sponsorizată de Comisia Europeană.

La licențierea programului informatic în calitate de autor original

Dacă sunteți prima persoană care ia decizia de a licenția produsul („autorul original” sau primul licențiator), trebuie să vă asigurați (și să furnizați o garanție formală prin intermediul licenței) că dețineți dreptul de autor sau că acest drept v-a fost acordat anterior prin licență.

De exemplu, dacă administrația publică la care lucrați dorește să licențieze un program informatic, verificați dacă dezvoltatorii programului informatic sunt sau au fost angajați ai administrației publice sau contractori (care au lucrat în baza unui contract de prestări de servicii prin care toate drepturile au fost transferate administrației publice). Garanția formală sus-menționată (a se vedea articolul 6 din EUPL) este furnizată prin inserarea unor mențiuni vizibile cu privire la drepturile de autor în codul programului informatic (cu indicarea numelui deținătorului dreptului de autor).

De asemenea, primul licențiator poate include în produs părți specifice ale codului programului informatic care sunt licențiate în favoarea sa în baza unei licențe permissive (sau „non-copyleft”): o licență care, la fel ca „New BSD”, „Apache 2.0” sau „Licența MIT”, tolerează redistribuirea codului licențiat în baza altei licențe: EUPL. În acest caz, vă rugăm să verificați cu atenție prevederile licenței „permissive”, în special toate clauzele care privesc condițiile de redistribuire și respectarea mărcilor existente de drepturi de autor.

La modificarea programului informatic

Dacă primiți un program informatic licențiat în baza EUPL și doriți să editați codul, indiferent de motiv trebuie să respectați dreptul de autor al autorului original (respectiv Comunitatea Europeană) și al contributorilor ulteriori (dacă există), în special toate mențiunile privind acest drept. Prin urmare, nu îndepărtați nicio marcă de

drepturi de autor dacă aceasta există în codul sursă utilizat la scrierea produsului dumneavoastră derivat.

Dacă aduceți îmbunătățiri, indicați clar unde încep și unde se sfârșesc aceste îmbunătățiri, inserați data la care ați efectuat modificarea și propria marcă de drepturi de autor, care vă identifică în mod clar ca autor și titular al dreptului de autor asupra modificării. Vă rugăm să îndepliniți aceste acțiuni imediat după efectuarea unei modificări, chiar dacă nu intenționați să redistribuiți programul informatic (deoarece organizația dumneavoastră ar putea lua în viitor o decizie contrară). Dacă intenționați să redistribuiți programul informatic după modificarea sau îmbunătățirea acestuia, nu uitați că EUPL (articolul 6) solicită fiecărui contributor o garanție formală, și anume că el este titularul dreptului de autor asupra codului inserat sau că acesta a fost licențiat în favoarea lui cu permisiunea de a-l redistribui.

La redistribuirea programului informatic

Ce este „distribuirea”

În conformitate cu definițiile din EUPL, *distribuirea și/sau comunicarea* (către public) înseamnă orice act de vânzare, oferire, împrumut, închiriere, distribuire, comunicare, transmitere sau punere în alt mod la dispoziție, online sau offline, a unor copii ale produsului sau furnizarea accesului la funcțiile principale ale acestuia. Definiția este foarte cuprinzătoare și acoperă mai mult decât simpla furnizare de „copii” ale programului informatic. O persoană care, în calitate, de exemplu, de furnizor de servicii Internet (programe informatice ca servicii), permite utilizatorilor online să lucreze cu programul informatic, „comunică programul informatic publicului”.

Înseamnă acest lucru faptul că toți furnizorii de servicii Internet (ISP), care ar putea fi în situația de a „utiliza ca atare” (fără a crea produse derivate) componentele F/OSS standard (licențiate în baza EUPL), trebuie să se supună obligațiilor distribuitorului (în special în ceea ce privește asigurarea unui depozit de date în care să fie disponibil codul sursă al programului informatic)? Nu, acest lucru n-ar face decât să creeze greutate și nu este obiectivul licenței. Acest obiectiv este protecția tuturor drepturilor utilizatorilor (și în special a drepturilor autorului original și contributorilor ulteriori), în cazul în care ISP furnizează servicii bazate pe produse derivate care nu sunt distribuite sau licențiate de alt depozit de date. Numai în asemenea cazuri trebuie ISP să se supună obligațiilor distribuitorului.

Ce se întâmplă dacă „distribuiți”

Pentru redistribuirea programului informatic către părți terțe, trebuie să luați în considerare două obligații și anume privind utilizarea licenței și asigurarea unui depozit de date în care să fie disponibil codul sursă al programului informatic.

A) Obligația privind licența

Dacă distribuiți copii ale programului care a fost licențiat în favoarea dumneavoastră în baza EUPL, trebuie să furnizați întotdeauna aceste copii în conformitate cu prevederile EUPL.

Dacă ați creat un produs derivat (respectiv, ați modificat programul informatic, ați adăugat funcții, ați tradus interfața în altă limbă etc.) și dacă distribuiți acest nou produs, trebuie, de asemenea, să aplicați aceeași licență EUPL (fără să îi modificați condițiile) întregului produs derivat.

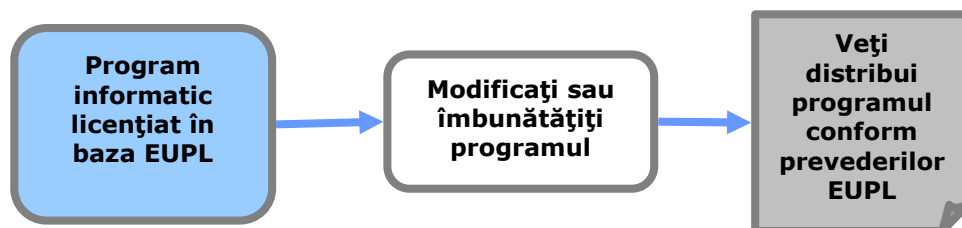

Figura 1: Efectul „copyleft”

EUPL prevede o excepție importantă de la regula sus-menționată, și anume în cazul în care este obligatorie utilizarea unei licențe copyleft compatibile.

O licență a unui program informatic este denumită „*copyleft*” dacă redistribuirea codului original sau a rezultatului unei fuziuni cu codul trebuie licențiată în baza acestei licențe nemodificate.

Licența publică generală GNU (GPLv.2) este cea mai utilizată licență copyleft.

În conformitate cu articolul 5, EUPL este de asemenea o licență copyleft pentru a evita orice însușire exclusivă a programului informatic.

Din perspectiva EUPL, există următoarele licențe copyleft compatibile (1 februarie 2009):

- GNU General Public Licence (GPLv.2)
- Open Software Licence (OSL) v. 2.1 și/sau v. 3.0
- Common Public Licence v. 1.0
- Eclipse Public Licence v. 1.0

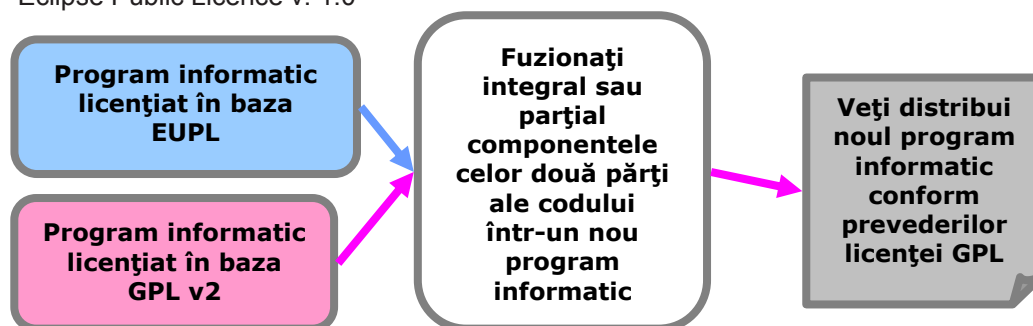

Figura 2: Clauza de compatibilitate

Vă rugăm să rețineți că, la crearea unor soluții informatice din mai multe componente cu sursă deschisă, fuzionarea sau unirea codului acestora într-o singură sursă este rareori obligatorie. În general, componentele diferite ale soluției vor face schimb de parametri și îi vor procesa fără să fie fuzionate. În acest caz, fiecare componentă a soluției poate rămâne licențiată în baza licenței sale originale.

Imaginați-vă un al doilea caz în care ați fuzionat alte două părți ale codului de program informatic:

- CeCILL v. 2.0
Ce înseamnă acest lucru?

Imaginați-vă că ați fuzionat două părți ale unui cod de program informatic:

- prima parte a codului a fost licențiată în favoarea dumneavoastră în baza EUPL;
- a doua parte a fost licențiată în favoarea dumneavoastră în baza uneia dintre licențele copyleft compatibile de mai sus (de exemplu, GPLv2).

Dacă decideți să redistribuiți produsul derivat, îl veți redistribui în conformitate cu prevederile licenței GPLv2. Această obligație decurge din GPLv2, care este o licență „copyleft”. EUPL rezolvă „conflictul licențelor” autorizându-vă să respectați o astfel de obligație.

- prima a fost licențiată în favoarea dumneavoastră în baza EUPL;
- a doua a fost licențiată în favoarea dumneavoastră în baza unei licențe „*permissive*”

O licență a unui program informatic este denumită „*permisivă*” dacă redistribuirea codului original sau a rezultatului unei fuziuni cu codul poate fi licențiată în baza oricărei licențe [aceeași licență sau alta, inclusiv o licență „de proprietar” (prin care

vânzătorul își rezervă toate drepturile de autor)]. Exemple binecunoscute de licențe permissive includ licența MIT și familia de licențe BSD.

derivat, îl veți redistribui în conformitate cu prevederile EUPL. Această obligație decurge din articolul 5 al EUPL (clauza „copyleft”).

Dacă decideți să redistribuiți produsul

Figura 3: Fuziunea cu un cod sursă cu licență permissive

b) Obligația privind publicarea codului sursă

În cazul distribuirii unui produs derivat, trebuie să comunicați codul sursă modificat dintr-un depozit de date cu acces liber (în cele mai multe cazuri, acesta va fi un site

web sau o adresă FTP). Trebuie să furnizați cel puțin un link sau o adresă care să permită oricărui licențiat să deschidă acest depozit de date și să acceseze sau să descarce codul sursă, pe toată perioada distribuirii produsului.

3.4 La ce vă puteți aștepta de la un program informatic licențiat în baza EUPL ?

În calitate de autor (original), sau de contributor la îmbunătățirea unui produs existent licențiat în baza EUPL, vă puteți aștepta ca drepturile dumneavoastră de autor să fie protejate, deoarece EUPL solicită licențiatorilor să:

- respecte dreptul de autor al autorului original (și al contributorilor ulteriori, dacă există), în special toate mențiunile referitoare la acest drept.

În calitate de autor sau de contributor la îmbunătățirea unui produs existent licențiat în baza EUPL, vă puteți aștepta ca produsul dumneavoastră să nu fie niciodată însușit de o parte terță (de exemplu, de un vânzător de programe informatice pe care și le însușește), deoarece EUPL solicită licențiatorilor să:

- aplice licența EUPL în cazul distribuirii

de copii sau de produse derivate².

În calitate de autor, sau de contributor la îmbunătățirea unui produs existent licențiat în baza EUPL, vă puteți aștepta să fiți informat cu privire la orice redistribuire. Nu există nicio obligație formală (sau „garanție”) de a informa autorul original (sau de a fi informat, de exemplu, în cazul îmbunătățirii). Cu toate acestea, atât timp cât sunteți autor sau contributor, veți continua să fiți activ și veți face parte din „comunitatea celor care lucrează cu programul informatic licențiat”, veți contribui la dezvoltarea acestuia sau pur și simplu la forumuri dedicate produsului licențiat (și anume în mediul de dezvoltare colaborativă ales), veți rămâne în circuit și veți avea feedback. Acest lucru vă va

² Exceptând cazul unei licențe copyleft compatibile, care interzice, de asemenea, însușirea de către părțile terțe, după cum se explică în secțiunea 5.5.

asigura dreptul de a accesa codul modificat și de a beneficia de îmbunătățiri în scop propriu, deoarece EUPL impune:

- în cazul distribuirii unui produs derivat, obligația redistribuitorului de a comunica codul sursă modificat dintr-un depozit de date cu acces liber.

În calitate de autor sau de contributor la îmbunătățirea unui produs existent licențiat în baza EUPL, vă puteți aștepta ca proprietatea dumneavoastră intelectuală (denumiri, sigle, mărci comerciale, mărci de servicii etc.) să fie respectată, deoarece EUPL impune tuturor utilizatorilor (sau

redistribuitorilor) să evite orice utilizare neautorizată a proprietății intelectuale a autorilor precedenți.

În sfârșit, în calitate de utilizator al programului informatic licențiat în baza EUPL, beneficiați de o garanție de durabilitate în ceea ce privește licențierea codului, deoarece nu este posibilă renunțarea la EUPL: chiar dacă autorul original ar decide să aplice alte condiții de licențiere unor versiuni ulterioare ale codului sursă original, ceea ce a fost licențiat în favoarea dumneavoastră, este oferit fără limită de timp.

3.5 Garanții, răspundere, legislație aplicabilă

În calitate de utilizator al unui program informatic licențiat în baza EUPL nu primiți nicio garanție cu privire la calitatea programului informatic, iar distribuitorul programului informatic nu își asumă nicio răspundere cu privire la orice daune produse de program – în măsura permisă de legislația aplicabilă.

Acest lucru înseamnă că, în conformitate cu condițiile licenței și fără a lua în considerare cazurile excepționale (daune produse cu intenție sau prejudicii aduse persoanelor fizice), licențiatorul nu va fi responsabil, în nicio situație, pentru daunele directe sau indirecte, materiale sau morale, de orice tip. Sunt excluse solicitările de despăgubiri în caz de pierdere a datelor, pierdere a clienților, întrerupere a activității, funcționare necorespunzătoare a calculatorului, pierdere a oportunităților de afaceri etc.

Exemplu:

Am descărcat soluția „X-F/OSS” (denumire fictivă) licențiată în baza EUPL și am stocat aici fișierele mele importante: toți clienții mei și corespondența electronică cu ei dintr-o perioadă mai mare de trei ani. Brusc, serverul meu X-F/OSS nu mai funcționează și toate datele sunt pierdute – nu am copii de siguranță sau am numai „copii de siguranță în format X-F/OSS” care nu pot fi citite și care reproduc eroarea. În această situație, nu pot solicita despăgubiri ca

urmare a unei responsabilități a autorului „X-F/OSS”.

Excluderea răspunderii nu este niciodată absolută: licențiatorul poate fi responsabil în temeiul legislației privind reglementarea răspunderii pentru produse în măsura în care produsul intră sub incidența legislației în cauză. Legislația aplicabilă este legislația națională a unui anumit stat membru (legislația statului membru al Uniunii Europene în care licențiatorul își are domiciliul sau sediul social). Unele legislații naționale sunt mai severe în ceea ce privește răspunderea pentru produse.

Prin urmare, licența EUPL (ca orice altă licență F/OSS sau de proprietar) nu va impune restricții unei instanțe de judecată la stabilirea unei „răspunderi pentru produse” pe baza principiilor generale privind protecția consumatorului.

Chiar licența EUPL prevede cazuri în care autorul poate fi considerat răspunzător: în cazul daunelor produse cu intenție (de exemplu, autorul a introdus premeditat un virus în programul informatic) sau dacă programul informatic aduce prejudicii directe persoanelor sau bunurilor (de exemplu, programul informatic este un sistem specific de navigație pentru avioane și cauzează un accident aviatic, programul informatic măsoară temperatura de sterilizare a

instrumentelor medicale și un calcul incorect duce la infectarea pacienților, programul informatic reglează atmosfera unui local și provoacă intoxicații ale persoanelor). Cu toate acestea, cazurile prezentate sunt situații extreme în care organele de certificare adecvate pot verifica programul informatic și îl pot certifica pentru utilizarea propusă. În toate celelalte situații, EUPL ar trebui să protejeze autorul împotriva solicitărilor de despăgubiri ca urmare a daunelor indirecte: pierderea datelor, timpului, reputației, oportunităților de afaceri etc.

În plus, programul informatic distribuit în baza EUPL conține o anumită garanție specifică în baza căreia dreptul de autor asupra programului aparține licențiatorului, respectiv că licențiatorul are dreptul de a vă distribui programul informatic în baza EUPL. Această garanție este importantă atât pentru licențiator, cât și pentru licențiat. Licențiatorilor (în cazul în care aceștia sunt autorii originali) garanția le reamintește că trebuie să se asigure că dețin dreptul de autor înainte de a licenția programul informatic. Contributorilor ulteriori care redistribuie programul informatic, garanția le amintește că trebuie să se asigure că dețin dreptul de autor asupra tuturor modificărilor

pe care le-au efectuat. Pentru licențiat (utilizatorul final), aceasta este o garanție mai bună împotriva riscului de a i se cere despăgubiri pentru încălcarea dreptului de autor, chiar și în cazul dreptului de autor pentru brevete: acesta poate verifica ce parte a codului programului informatic este reclamată și poate solicita clarificări din partea autorului.

Excluderea garanțiilor și a răspunderii este, de fapt, comună tuturor licențelor de programe informatice (gratuite/cu sursă deschisă sau de proprietar). Cu toate acestea, excluderea este mai justificată în cazul unei aplicații cu sursă deschisă care a fost oferită și nu vândută, este un produs în curs de dezvoltare și poate fi îmbunătățită continuu de numeroși contributory.

În sfârșit, dacă aveți nevoie de o garantare a asistenței sau de orice tip de acord privind nivelul serviciilor (Service Level Agreement - SLA) în care să fie definite calitatea, frecvența, capacitatea de reacție și prețul serviciilor specifice furnizate, puteți încheia contracte de service sau alte acorduri cu organizații sau societăți care susțin programul informatic licențiat în baza EUPL pe care îl utilizați, care vă pot furniza garanții și își pot asuma răspunderea, foarte probabil, contra cost.

3.6 Dezvoltarea ulterioară și utilizarea în combinație cu alt program informatic

Puteți utiliza programul informatic licențiat în baza EUPL în combinație cu orice alt program informatic fără restricții. Cu toate acestea, dacă doriți să distribuiți programul informatic licențiat în baza EUPL pe care l-ați primit, inclusiv eventualele îmbunătățiri pe care le-ați adus, trebuie să utilizați în acest scop licența EUPL sau o licență compatibilă.

Dacă doriți să modificați programul informatic licențiat în baza EUPL sau să îl combinați cu un alt program informatic pentru a crea un program informatic nou („derivat”), trebuie să respectați prevederile EUPL privind dezvoltarea sau integrarea unui program informatic. (a se vedea capitolul 4).

3.7 Poate fi modificată EUPL?

O altă întrebare este dacă licența ar putea fi modificată de către un utilizator, de exemplu „pot crea o licență derivată?”. Răspunsul este în mod clar negativ: EUPL este un document oficial, aprobat de Comisia Europeană după ani de consultări și

pregătiri. Nu trebuie să o modificați sau să creați propria dumneavoastră licență „EUPL derivată” și să o denumiți EUPL, EUPL v. 2”, „EUPL plus” sau similar.

Licența EUPL face obiectul drepturilor de

autor (© Comunitatea Europeană 2007) și nu este un „produs licențiat” care poate fi modificat în mod liber. În conformitate cu articolul 5 (clauza „copyleft”), utilizarea EUPL este permisă numai pentru distribuirea și/sau comunicarea produselor „în condițiile prevăzute de prezenta licență” (respectiv, fără modificarea prevederilor licenței).

Desigur, este posibilă completarea licenței cu un alt acord privind servicii de: integrare, implementare, asistență, garanție extinsă, întreținere etc. Cu toate acestea, articolul 5 prevede că termenii sau condițiile suplimentare nu trebuie să modifice sau să restricționeze condițiile licenței EUPL.

Dacă EUPL nu satisface necesitățile

dumneavoastră, puteți consulta lista licențelor certificate OSI pentru a verifica dacă o altă licență existentă, utilizată pe scară largă, ar putea răspunde mai bine nevoilor dumneavoastră sau ale comunității dumneavoastră de dezvoltatori. De asemenea, puteți crea propria dumneavoastră licență, dar țineți seama de faptul că acest lucru ar trebui rezervat specialiștilor. În acest caz, chiar dacă unele din ideile EUPL ar putea constitui o sursă de inspirație pentru produsul dumneavoastră, nicio prevedere din licența dumneavoastră nouă originală nu trebuie să creeze confuzii cu EUPL, prin reproducerea denumirii, a atribuirii dreptului de autor Comunității Europene, a organizării formale sau a textului acesteia.

4. Publicarea propriului program informatic în baza EUPL

EUPL are rolul de a facilita distribuirea programului informatic pe care îl dețineți, în conformitate cu principiile F/OSS.

4.1 Cerințe prealabile

Cea mai importantă cerință prealabilă cu privire la publicarea unui program informatic în baza EUPL este, ca în cazul publicării oricărui program informatic, de a vă asigura că dețineți drepturile asupra programului informatic.

Trebuie să cunoașteți condițiile în care veți publica programul, prin urmare, trebuie să vă familiarizați cu EUPL.

EUPL este o licență F/OSS. Deși EUPL conține toate condițiile de licențiere de care veți face uz, este util să vă familiarizați cu conceptele F/OSS pentru a putea profita pe deplin de avantajele publicării programului informatic în baza EUPL. În special, este utilă înțelegerea principiilor F/OSS de creare a comunității.

4.2 Verificarea dreptului de proprietate și a DPI asupra programului informatic

Dacă programul informatic pe care doriți să îl publicați a fost scris în întregime de către dumneavoastră (sau de către organizația dumneavoastră, respectiv entitatea juridică ce va publica programul informatic), atunci dumneavoastră dețineți dreptul de autor

asupra programului informatic. În orice altă situație, trebuie să verificați cine a scris programul și în ce condiții aveți permisiunea de a-l utiliza și distribui.

Dacă programul informatic a fost scris

pentru dumneavoastră de către contractori, puteți avea dreptul de a-l reutiliza și redistribui, sau puteți chiar să dețineți programul – acest lucru depinde de condițiile contractului în baza căruia programul a fost scris pentru dumneavoastră. Prin urmare, trebuie să găsiți acest contract și să verificați prevederile sale privind drepturile de proprietate intelectuală (DPI). De exemplu, dacă ați contractat societatea X („Contractorul”), verificați dacă este inclusă în contract o clauză asemănătoare cu următoarea:

„Dreptul de proprietate asupra rezultatelor – proprietate intelectuală și industrială”

Orice rezultate sau drepturi aferente, inclusiv drepturi de autor și alte drepturi de proprietate intelectuală sau industrială, obținute prin executarea contractului sunt deținute exclusiv de către < AUTORITATEA CONTRACTANTĂ >, care poate utiliza, publica, atribui sau transfera aceste drepturi, după cum consideră necesar, fără limitări geografice sau de altă natură.”

4.3 Aplicarea principiilor F/OSS (crearea comunității)

Puteți publica, bineînțeles, un program informatic în baza EUPL pur și simplu pentru a facilita utilizarea acestuia de către alte persoane, caz în care s-ar putea să nu fiți interesat de dezvoltarea, în afara organizației dumneavoastră, a unei comunități de sprijin formată din „dezvoltatori voluntari”. Cu toate acestea, dacă doriți să profitați pe deplin de avantajele pe care le oferă comunitatea în cazul programelor informatice cu sursă deschisă, și anume de posibilitatea ca alte organizații și persoane fizice să contribuie la susținerea și dezvoltarea ulterioară a programului informatic, ar trebui să vă familiarizați cu comunitatea de utilizatori și dezvoltatori care ar putea să colaboreze cu dumneavoastră la dezvoltarea ulterioară a programului informatic. În acest context, este utilă citirea

În contractele noi, se recomandă să se atragă atenția contractului asupra intenției dumneavoastră de a distribui produsul în baza EUPL. În prezent, dezvoltatorii utilizează într-adevăr din ce în ce mai multe componente cu sursă deschisă sau chiar de „domeniu public” și trebuie să verifice dacă licența acestor componente este suficient de permisivă încât să vă permită să distribuiți programul dumneavoastră în baza EUPL. Se recomandă, prin urmare, completarea prevederii de mai sus cu următoarele:

„În cazul în care drepturile de proprietate industrială sau intelectuală sunt anterioare încheierii contractului (ca în situația în care contractorul integrează componente ale unui program informatic cu sursă deschisă în produsul livrat), contractorul va verifica și se va asigura că produsul livrat poate fi transferat, distribuit sau comunicat în totalitatea sa în conformitate cu prevederile Licenței Publice a Uniunii Europene (EUPL). Excepții de la cerința de mai sus sunt posibile numai cu consimțământul prealabil al <AUTORITĂȚII CONTRACTANTE>.”

„Liniilor directoare pentru administrațiile publice privind crearea de parteneriate cu comunitățile Open Source” publicate de IDABC³.

³ Publicate pe site-ul web al IDABC:
<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

4.4 De ce este importantă o licență?

După cum am văzut, programele informatice sunt protejate de drepturi de autor. În lipsa unei licențe, orice modificări, îmbunătățiri, localizări (traduceri) sunt interzise. Legislația privind drepturile de autor conferă într-adevăr proprietarului unui produs anumite drepturi asupra acestuia și stabilește că utilizarea produsului de către alte persoane ca și când acesta le-ar aparține este ilegală.

Această permisiune este acordată de proprietar (Licențiatorul) unei alte părți (Licențiatul) prin intermediul unei licențe, precum EUPL.

În calitate de licență F/OSS, EUPL

4.5 Decizia de a publica un program informatic în baza unei licențe F/OSS

Dacă citiți aceste orientări, probabil știți deja că punerea la dispoziția publicului a unui program informatic este una din cele mai eficiente metode de a spori gradul de utilizare a acestuia, de a îi îmbunătăți calitatea (prin permisiunea acordată altor dezvoltatori de a verifica, îmbunătăți sau a extinde funcțiile programului) și de a reduce costurile evitând reinventarea a ceea ce există deja. Punerea la dispoziție a programelor informatice a fost unanim recomandată administrațiilor publice de către miniștrii europeni responsabili pentru politica privind e-guvernarea. Cel mai bun mod de a realiza acest lucru este prin

4.6 Decizia de a alege licența EUPL

Licența de distribuție trebuie aleasă foarte devreme, deoarece aceasta definește drepturile dezvoltatorilor contributori și deoarece alegerea inițială este greu de schimbat ulterior.

În măsura în care licențiatorul dorește să evite orice „însușire” exclusivă a programului său de către o parte terță (aceasta este, în general, poziția administrațiilor publice)

protejează drepturile autorului original, oferind în același timp utilizatorilor și autorilor ulteriori libertatea de a utiliza programul informatic ca și când ar fi produsul lor.

Dreptul de a reutiliza produse anterioare reprezintă un element important „de facilitare” a programării moderne, care îmbină sau assemblează într-un tot numeroase componente de program informatic. Prin urmare, este esențial să se stabilească existența unei licențe adecvate pentru toate componentele și – în cazul în care acestea sunt livrate în baza mai multor licențe și dacă produsul rezultat trebuie redistribuit către public – compatibilitatea acestor licențe.

intermediul unei licențe F/OSS. Deși există multe alte linii directoare privind utilizarea sursei deschise în sectorul public, prezentele orientări și EUPL vă scutesc de preocuparea de a înțelege toate aspectele referitoare la sursa deschisă în general.

EUPL a fost proiectată în special pentru a facilita reutilizarea programelor informatice din sectorul public, pentru a proteja investițiile efectuate cu banii contribuabililor și pentru a clarifica aspectele care vă pot afecta în calitate de utilizator al programului informatic.

alegerea EUPL este recomandată din mai multe motive:

- pentru prima dată, un organism public de mărimea Comisiei Europene a dezvoltat și aprobat în mod oficial o licență F/OSS pentru publicarea programelor informatice pe care le deține.

- EUPL este valabilă din punct de vedere juridic în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene, conform principiului diversității lingvistice, recunoscut de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- EUPL a luat în considerare specificitatea și diversitatea legislațiilor statelor membre și a legislației comunitare (terminologia privind dreptul de autor, informațiile, garanțiile,

răspunderea, legislația aplicabilă și jurisdicția).

- EUPL asigură aspectele de compatibilitate în aval cu cele mai relevante licențe (inclusiv cu cea mai populară, GPLv2).

4.7 Trebuie să faceți referire la licență în codul sursă

Licența aleasă trebuie să fie declarată în locul în care este furnizat programul informatic (de exemplu, pe site-ul web al programului informatic). Nu este necesar să se includă textul licenței, trimiterea la o singură sursă fiind mai bine asigurată prin menționarea denumirii și printr-un link către textul original al licenței.

Astfel publicul va fi informat cu privire la licența în baza căreia se va publica programul, dar aceste date nu sunt suficiente din punct de vedere juridic. În acest sens, însuși codul programului

informatic trebuie să facă referire la licență sau să cuprindă licența. Modul standard de a efectua acest lucru este includerea textului integral al licenței într-un fișier denumit „COPIE” (sau „LICENȚĂ”) și adăugarea unei mențiuni scurte la începutul fiecărui fișier sursă care să precizeze dreptul de autor, data, titularul și licența și să indice cititorului unde poate găsi textul integral al licenței.

Un exemplu de „mențiune scurtă” pentru programele informatice distribuite în baza EUPL este următorul:

/*

* © 2007 ORGANIZAȚIA DUMNEAVOASTRĂ⁴

*

* Licențiat în baza EUPL, versiunea 1.1 sau – imediat după aprobarea lor de către Comisia Europeană - versiunile ulterioare ale EUPL („Licența”);

* Puteți utiliza acest produs exclusiv în conformitate cu Licența.

* Puteți obține o copie a Licenței la:

*

* <http://ec.europa.eu/idabc/eupl>⁵

*

* Cu excepția cazului în care este solicitat de legislația aplicabilă sau printr-un acord scris, programul informatic distribuit în baza Licenței este

⁴ Orice prim și ultim an de publicare a modificării, de exemplu „2005, 2007”.

⁵ În special în cazul EUPL, care are valoare oficială în toate limbile Uniunii Europene, trebuie să verificați pagina respectivă (și să postați, de preferință pe site-ul dumneavoastră web, o copie a licenței care să fie comunicată odată cu descărcarea programului, pentru a evita modificarea neașteptată a adresei URL).

distribuit „CA ATARE”,
* FĂRĂ GARANȚII SAU CONDIȚII DE ORICE TIP,
explicite sau implicite.
* A se vedea Licența în limba specifică în care sunt
reglementate permisiunile și restricțiile prevăzute
de Licență.

*/

În exemplul de mai sus, autorul original acceptă versiunile ulterioare ale EUPL, care ar putea fi publicate de către Comisia Europeană. Distribuirea „în baza EUPL” fără indicarea numărului versiunii ar produce același efect, dar mai puțin explicit.

În caz contrar, dacă autorul original dorește să-și limiteze acceptul la o versiune EUPL specifică (și să își păstreze libertatea de a adopta sau nu ulterior noi versiuni), acesta trebuie să licențieze produsul după cum urmează:

* Licențiat în baza EUPL, exclusiv versiunea 1.1
(„Licența”);

Licențind în acest fel, nicio versiune ulterioară a EUPL nu va fi aplicabilă produsului sau produselor derivate fără acordul autorului original. Termenul „exclusiv” este recomandat deoarece explicitează condițiile de licențiere.

4.8 Bune practici pentru „încheierea” unui contract EUPL

Relația dintre proprietarul unui proiect licențiat în baza EUPL (lider sau antreprenor) și toate celelalte părți interesate (care trebuie să respecte condițiile EUPL) trebuie să se bazeze pe:

- informarea directă privind licențierea programului informatic (sau a componentelor specifice) în baza EUPL. Mijlocul de informare trebuie să fie pagina web a proiectului și pagina „de la cel mai înalt nivel” care face referire la proiect sau îl descrie. De exemplu, se va insera o referință vizibilă „Licențiat în baza **EUPL**”.
- corelarea termenului EUPL cu adresa URL unde se poate accesa și descărca textul licenței în diferite limbi: <http://ec.europa.eu/idabc/eupl>
- includerea unei copii a licenței EUPL și a unei căsuțe de bifare specifice în cadrul aplicației care gestionează comunicarea programului sau procesul de descărcare. Vizitatorii vor putea descărca programul informatic distribuit dintr-un depozit de date. Aplicația

trebuie să afișeze „Vă rugăm să citiți cu atenție condițiile de licențiere EUPL de mai jos” și o căsuță de bifare „Sunt de acord” la baza ferestrei în care s-a afișat textul integral al licenței. Procesul de descărcare va continua numai dacă s-a executat clic pe căsuța de bifare.

În acest sens, există o versiune .TXT a EUPL disponibilă pe www.osor.eu

- Pentru programele informatice distribuite prin medii fizice (precum stick-urile usb, CD-ROM-urile sau DVD-ROM-urile), se recomandă includerea unei copii a licenței EUPL: ar trebui să copiați versiunea TXT într-un fișier „Licență”.

În plus, puteți (opțional) să faceți trimitere la paginile web IDABC relevante unde există mai multe explicații și studii privind EUPL: (<http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5425>).

4.9 Nu este necesar să se înregistreze acordarea acceptului de către licențiat

Licența este valabilă fără a se păstra o evidență a utilizatorilor care acceptă condițiile licenței. Valabilitatea acesteia depinde de modul de aplicare a legislației privind drepturile de autor la programul informatic.

Licența va avea efect juridic imediat ce programul informatic (al cărui cod sursă menționează că produsul este licențiat în baza prevederilor EUPL) începe să fie utilizat, moment indicat de simpla exercitare a oricăruia dintre drepturile conferite prin licență, de exemplu, prin implementarea programului informatic în diferite departamente ale organizației dumneavoastră, în sediile clienților (dacă sunteți o organizație comercială) sau în

calculatoarele clienților (dacă sunteți o organizație din sectorul public) sau prin comunicarea programului prin Internet, crearea sau distribuirea de copii sau de produse derivate.

Cu toate acestea, poate fi util să înregistrați datele de contact ale utilizatorilor care descarcă programul dumneavoastră. Pentru a putea „recunoaște utilizatorii”, numeroase depozite de date solicită vizitatorilor să se înregistreze cu un „identificator” (un nume) și alte informații (adresă, număr de telefon etc.) inclusiv o adresă unică de email la care se va expedia parola. Aceste date, în combinație cu înregistrarea adresei IP, vă pot oferi informații generale pertinente înainte de orice proces de descărcare, deși gradul de încredere acordat acestei

„autentificări” depinde de datele completate de cealaltă parte și de bunele intenții ale acesteia.

Deși cunoașterea utilizatorilor poate fi utilă, această colecție de informații nu este necesară pentru definirea drepturilor și obligațiilor prevăzute de EUPL.

4.10 Depozitul de date în care trebuie să fie disponibil codul sursă

Puteți publica bineînțeles programul dumneavoastră informatic pe propriul site web. Cu toate acestea, codul sursă pentru programul informatic ar trebui, în mod ideal, publicat într-un depozit de date care să ofere moduri simple de utilizare și dezvoltare a programului cu sursă deschisă. Astfel, se vor reduce, de asemenea, cerințele de bandă largă ale site-ului dumneavoastră.

Vă rugăm să rețineți că publicarea în „atelier” sau depozite de date specializate pentru coduri sursă disponibile nu diminuează controlul pe care îl dețineți asupra dezvoltării și modificării versiunii dumneavoastră oficiale a programului informatic.

4.11 Cum și unde vă puteți comunica decizia?

Dacă publicați un program informatic, doriți ca alte persoane să îl utilizeze. Acest lucru se poate întâmpla numai dacă persoanele care pot fi interesate de programul dumneavoastră află de apariția lui.

Prin urmare, trebuie să pregătiți informații cu privire la programul dumneavoastră – și la publicarea acestuia în baza licenței EUPL – și să le comunicați comunităților de utilizatori care ar putea fi interesate de acesta. Câteva sugestii în acest sens sunt următoarele:

- creați un mesaj de o pagină prin care descrieți funcțiile programului, comunitatea de utilizatori căreia i se adresează și faptul că programul este publicat în baza unei licențe F/OSS (EUPL).
- distribuiți acest mesaj comunităților de interes – pentru sectorul public european acest mesaj ar putea fi distribuit, de exemplu, prin Depozitul și Observatorul pentru Open Source al IDABC (IDABC Open Source Observatory and Repository, www.OSOR.eu), prin site-ul web ePractice.eu, prin site-urile dumneavoastră etc.
- publicați programul informatic într-un depozit de date vizitat în mod normal de către comunitatea dumneavoastră de interes.

5. Dezvoltarea sau integrarea programelor informatice cu licență EUPL

5.1 Principii de dezvoltare F/OSS

Puteți publica în baza EUPL orice program informatic pe care îl dețineți (creat de dumneavoastră, de angajații sau de contractorii dumneavoastră, după caz).

Cu toate acestea, dacă proiectați un program informatic cu intenția de a-l publica în baza EUPL, aplicarea principiilor de dezvoltare F/OSS vă va aduce cele mai mari avantaje. Aceste principii includ:

- adoptarea unei proiectări modulare, în care componentele „comunică” fără a amesteca toate codurile de program.
- lucrul într-un mediu colaborativ (care pune la dispoziție un sistem de verificare a versiunii și alte instrumente pentru lucrul la distanță și gestionarea comunității de dezvoltatori).
- documentarea aplicației și a tuturor modulelor în mod standardizat.

- abilități de conducere și de management de proiect, compatibile cu o atitudine deschisă față de participarea din exterior și care acceptă ideile altor persoane, păstrând în același timp controlul asupra proiectului și stabilind direcția de urmat.
- o interfață a comunității eficientă (aptitudini bune de comunicare).

Liniile directoare pentru administrațiile publice privind crearea de parteneriate cu comunitățile Open Source ale IDABC oferă informații suplimentare privind modul de colaborare cu comunitățile Open Source și de aplicare a principiilor de dezvoltare F/OSS:

<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

5.2 Modul în care EUPL vă permite să integrați și să combinați programele informatice

Asemenea altor licențe F/OSS, EUPL este proiectată să asigure posibilitatea de a extinde, modifica și reutiliza programul informatic în combinație cu alte programe.

Destul de frecvent, o soluție informatică este extinsă prin integrarea în codul sursă al produsului dumneavoastră a unui cod de program informatic existent, sau prin combinarea strânsă a produsului dumneavoastră cu componente de program informatic existente, care vă sunt furnizate în baza propriilor lor licențe. În aceste cazuri, integrarea/combinarea are drept rezultat ceea ce se numește „un produs derivat”. Distribuirea eventuală a unui produs derivat impune ca toate componentele să facă obiectul unor licențe compatibile.

Datorită unei clauze unice de compatibilitate, EUPL are drept scop să faciliteze producerea și distribuirea de produse derivate, în următoarele moduri:

- garantează tuturor destinatarilor programului informatic accesul la codul sursă. Prin urmare, le permite să studieze modul de funcționare a programului.
- garantează tuturor destinatarilor programului informatic dreptul de a aduce modificări. Prin urmare, le permite să modifice, să extindă sau să reutilizeze programul.
- garantează că toate produsele derivate trebuie să fie distribuite în baza aceleiași licențe sau a unei licențe compatibile. Prin urmare, garantează

că programul rezultat va fi accesibil în vederea studierii, modificării și extinderii

ulterioare.

5.3 De ce este utilă integrarea - De ce licențele pot limita integrarea

Organizațiile, în special administrațiile publice, cheltuiesc miliarde de euro pentru proiectarea unor programe informatice care se dovedesc adeseori a fi copiile unor versiuni anterioare. Reutilizarea acestor programe poate determina o reducere a costurilor, a eforturilor și a timpului alocat, precum și utilizarea în comun a resurselor și a rezultatelor în cadrul organizațiilor și între acestea, evitându-se astfel eforturile constante de reinventare a ceea ce există deja. Unul dintre avantajele licențelor F/OSS, printre care se numără și EUPL, este că permit integrarea și reutilizarea

programelor informatice.

Toate licențele brevetate impun limite asupra integrării și reutilizării, deoarece codul sursă nu este disponibil în mod automat.

Anumite licențe F/OSS limitează integrarea prin impunerea aplicării aceleiași licențe asupra produselor modificate. La polul opus, EUPL permite integrarea programelor informatice distribuite în baza mai multor licențe F/OSS utilizate în mod frecvent (a se vedea secțiunea 5.5).

5.4 Aspecte specifice ale EUPL

EUPL nu este încă utilizată pe scară largă. Prin urmare, poate fi dificil să se găsească mai multe componente existente licențiate în baza EUPL pentru a le combina cu programul dumneavoastră informatic licențiat în baza EUPL.

Cu toate acestea, există posibilitatea de a combina programe care fac obiectul unor licențe F/OSS diferite cu programul informatic licențiat în baza EUPL. Un exemplu în acest sens este cel al componentelor licențiate în baza unor licențe care nu impun restricții asupra licențierilor

ulterioare (toate „licențele permissive”, de exemplu MIT sau BSD). Pot fi combinate cu EUPL, utilizând clauza de compatibilitate (a se vedea secțiunea 5.5), chiar programele informatice distribuite în baza unor licențe obișnuite care impun anumite restricții cu privire la dezvoltări ulterioare.

Vă rugăm să rețineți că EUPL, ca licență susținută de sectorul public european, ar trebui să garanteze, în viitorul apropiat, disponibilitatea unui număr semnificativ de programe informatice din sectorul public în baza acestei licențe.

5.5 Compatibilitatea cu alte licențe

Numeroase licențe F/OSS permit distribuirea versiunilor modificate ale programului informatic original în baza unei alte licențe, inclusiv EUPL. Aceste tipuri de programe pot fi combinate prin urmare cu programele informatice cu licență EUPL, produsele rezultate fiind distribuite în baza EUPL.

Anumite licențe utilizate extrem de frecvent impun însă ca produsele modificate să fie distribuite în baza aceleiași licențe. În mod

normal, EUPL se încadrează, de asemenea, în această categorie.

Cu toate acestea, în cazul în care combinați strâns un program informatic cu licență EUPL cu un program distribuit în baza unei „licențe compatibile”, EUPL permite distribuirea programului rezultat în baza licenței compatibile, și nu în baza propriilor condiții.

Licențele compatibile definite în prezent de

EUPL sunt:

- GNU General Public licence (GNU GPL v.2)
- Open Software licence (OSL) v. 2.1, v. 3.0
- Common Public licence v. 1.0
- Eclipse Public licence v. 1.0
- CeCILL v. 2.0

Această listă nu va fi restrânsă (oricum, odată ce un produs fuzionat sau combinat va fi licențiat în mod valabil în baza unei licențe compatibile, aceasta nu poate fi revocată), dar ar putea fi extinsă (de exemplu, pentru a include versiunile ulterioare ale licențelor menționate, dacă există).

5.6 Combinarea produselor cu licențe diferite

În cadrul aceleiași soluții puteți include componente diferite ale programului informatic, distribuite în baza unor licențe F/OSS diferite (inclusiv EUPL), și le puteți utiliza sau distribui împreună (de exemplu, în cadrul aceluiași pachet sau pe același CD-ROM). Acest tip de integrare care permite comunicarea între diferite componente în scopul asigurării unor funcții nu fuzionează diferitele coduri sursă. Prin urmare, fiecare program informatic este utilizat și distribuit conform condițiilor prevăzute de licența sa. Nu există probleme privind compatibilitatea licențelor în această situație. Dimpotrivă, în cazul în care combinarea programelor informatice se extinde la modificarea sau fuzionarea codurilor sursă ale acestora, rezultatul va fi

un „produs derivat” pentru care trebuie analizată, în cazul în care se intenționează distribuirea sa, compatibilitatea licențelor.

De asemenea, puteți crea un program informatic folosind un cadru de proprietar (de exemplu Microsoft.Net sau Biztalk) și îl puteți publica în baza EUPL, deoarece există mii de programe informatice cu sursă deschisă care rulează pe o platformă de proprietar (de exemplu, Microsoft Windows). În acest caz, puteți publica codul pe care l-ați creat în baza EUPL, fiind necesar ca toate bibliotecile de proprietar sau mediile de dezvoltare necesare să fie utilizate, achiziționate de la comerciant și distribuite în baza propriilor condiții individuale de licențiere.

Exemplu practic:

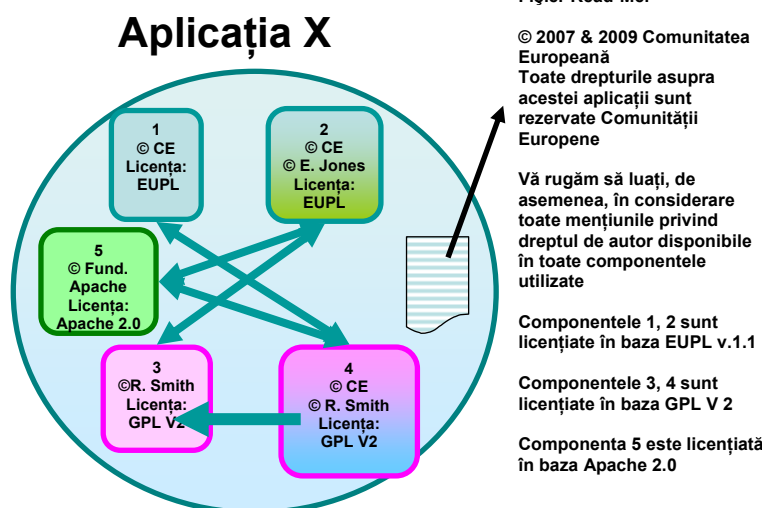

Figura 4: Integrarea diferitelor componente

Să presupunem că, de exemplu, Comisia Europeană (puteți aplica exemplul propriei organizații) distribuie „Aplicația X”, care este modulară și cuprinde 5 componente. Acestea nu sunt unite într-un cod sursă unic, însă intercomunică (prin schimbul de date sau parametri).

Componenta 1 este produsă de Comisia Europeană (fiind scrisă integral de angajații sau contractorii săi). Prin urmare, poate fi:

© Comunitatea Europeană
Licențiată în baza EUPL

Componenta 2 este produsă de Comisia Europeană, însă nu a fost scrisă integral de angajații sau contractorii săi: aceștia au adaptat și au extins un program informatic existent licențiat în baza licenței permissive BSD. Titularul drepturilor de autor asupra componentei cu licență BSD este E. Jones. Prin urmare, componenta modificată poate fi:

© Comunitatea Europeană
© E. Jones (păstrarea simbolurilor indicând dreptul original de autor acolo unde se reproduce codul original)
Licențiată în baza EUPL

Componenta 3 nu a fost modificată, a fost produsă de dl. R. Smith și licențiată în baza

GPLv2. Aceasta poate fi, fără a fi modificată:

© R. Smith
Licențiată în baza GPLv2

Componenta 4 a fost licențiată în baza GPLv2. Nu a fost posibil sau nu a fost recomandat – din motive tehnice – să se evite fuzionarea codului EUPL produs de Comisia Europeană cu codul sursă original, creat de dl. R. Smith. Deoarece EUPL acceptă GPLv2 ca licență compatibilă, componenta va fi:

© R. Smith
© Comunitatea Europeană (cu includerea/fuzionarea codului EUPL)
Licențiată în baza GPLv2

Componenta 5 se află în aceeași situație ca și componenta 3: nu a fost modificată și va rămâne în continuare:

© Fundația Apache
Licențiată în baza Apache v. 2

Aplicația va fi însoțită de un fișier read-me care oferă explicații cu privire la (sau face trimitere la) documentația corespunzătoare și detaliază licențele aplicabile.

5.7 Impactul clauzei de compatibilitate a EUPL asupra condițiilor de licențiere a unui alt produs

Poate fi utilizată EUPL ca o „punte” de transformare a condițiilor de licențiere ale unui alt produs, de exemplu de trecere de la GPLv2 la OSL, Eclipse, CeCILL sau Common Public Licence?

Cu siguranță nu, cu excepția cazului în care

această situație a fost acceptată anterior prin condițiile de licențiere aplicabile celui alt produs. În cazul fuziunii dintre programul cu licență EUPL și un program cu o licență copyleft compatibilă, aceasta din urmă va fi aplicată fără modificări.

6. Versiuni noi ale EUPL

Având în vedere similitudinea cu numeroase texte de referință contractuală și în special existența unui număr ridicat de versiuni lingvistice ale EUPL, nu se poate evita adaptarea, în funcție de fiecare caz, a textului EUPL la evoluția practicii, a tehnologiei, a normelor obligatorii și a terminologiei.

Potrivit articolului 13 al EUPL, Comisia Europeană poate publica noi versiuni ale EUPL, în măsura în care acest lucru este „necesar și rezonabil” și „fără a restrânge domeniul de aplicare al drepturilor conferite de licență”. Aceasta presupune următoarele.

Comisia Europeană poate actualiza licența ca urmare a apariției unor probleme juridice sau tehnologice care ar împiedica, în caz contrar, aplicarea licenței conform scopului propus.

Orice versiune nouă nu va modifica proprietățile de bază ale licenței, cum ar fi libertățile conferite, excluderea răspunderii sau caracterul reciproc (sau „copyleft”), prin care se interzice monopolul asupra produsului licențiat.

Cuvântul cheie în acest alineat este **rezonabil**. Comisia Europeană poate actualiza licența, respectiv poate soluționa problemele juridice noi sau necunoscute anterior care ar împiedica, în caz contrar, aplicarea licenței conform scopului propus. Cu toate acestea, orice modificări trebuie să fie rezonabile, ceea ce presupune că nu pot contraveni caracteristicilor de bază ale licenței, precum libertățile conferite, excluderea răspunderii, sau caracterul reciproc (sau „copyleft”).

Fiecare versiune nouă a licenței va fi publicată cu un număr unic corespunzător versiunii.

Trebuie subliniat că noile versiuni sunt

aplicabile programelor licențiate anterior dacă acestea au fost licențiate fără a menționa în mod explicit numărul versiunii licenței, sau dacă se prevede în mod explicit că toate versiunile ulterioare sunt aplicabile. Un exemplu în acest sens este orice program informatic licențiat cu EUPL v.1.0., ca urmare a formulării anterioare a articolului 13 din versiunea EUPL 1.0 („Noua versiune a licenței devine obligatorie pentru licențiat din momentul în care acesta a luat la cunoștință publicarea acesteia”). Condițiile sunt modificate în versiunile ulterioare: dacă autorul original licențiază în mod oficial un program în baza „EUPL v.1.1”, această versiune va fi aplicabilă în continuare (până când autorul original optează pentru actualizarea acestuia, în funcție de fiecare caz).

Conform unei alte prevederi a articolului 13, „Toate versiunile lingvistice ale prezentei licențe, aprobate de Comisia Europeană, au valoare identică. Părțile pot utiliza versiunea lingvistică pe care o aleg.”

Această prevedere (neechivalată până în prezent la nivel mondial) protejează atât licențiatorul, cât și beneficiarul (sau licențiatul).

Noile versiuni lingvistice, de exemplu în cazul în care Uniunea Europeană se extinde cu un stat membru sau mai multe, vor beneficia de aceeași valoare în urma aprobării și publicării lor de către Comisia Europeană. De asemenea, Comisia poate corecta erorile de formă pentru a se asigura, după caz, că toate versiunile lingvistice ale licenței sunt echivalente. În această situație, numărul versiunii nu va fi modificat.

În cele din urmă, trebuie subliniat că în orice moment Comisia Europeană poate lua în considerare extinderea listei de licențe compatibile prevăzute în anexa la EUPL.

7. Concluzii

În fiecare zi, 1,5 milioane de oameni (dezvoltatori) din întreaga lume colaborează în vederea realizării a peste 200 000 de proiecte gratuite sau cu sursă deschisă, creând programe informatice care să fie utilizate de mai mult de 1 miliard de utilizatori.

Administratorii companiilor renumite, precum IBM, Microsoft, SUN, Bull, Oracle licențiază anumite programe informatice gratuite sau cu sursă deschisă, care constituie ulterior baza strategiei comerciale și de marketing abordate de acestea. Chiar și comercianții de programe informatice pure profită de ocazie pentru a-și extinde baza de utilizatori și dezvoltatori prin distribuirea de materiale specifice gratuite sau cu sursă deschisă.

Până în prezent, administrațiile publice, care produc un număr considerabil de programe informatice pentru e-guvernare, sunt mai rezervate în ceea ce privește distribuirea, în sensul că permit altor administrații, eventual din alte state, mai degrabă să reutilizeze, să îmbunătățească și să adapteze programul în funcție de propriile necesități, decât să îl reinventeze complet.

Licența EUPL trebuie considerată un instrument de facilitare a optimizării și distribuirii resurselor. Rolul său este de a sensibiliza publicul în ceea ce privește posibilitățile de distribuire a materialelor gratuite sau cu sursă deschisă și de a încuraja părțile interesate relevante să urmeze exemplul Comisiei Europene, care și-a publicat propriul program informatic în baza licenței EUPL.

<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>

<http://www.osor.eu/eupl>